

Nazaten Joodse onderduiker bezoeken plek verraden schuilplaats bij Eibergen

Bron: <https://www.tubantia.nl/achterhoek/nazaten-joodse-onderduiker-bezoeken-plek-verraden-schuilplaats-bij-eibergen~a5e7634b/113436131/>

Dominic Herschel en zijn echtgenote Joanne nemen kijkje op plek onderduikhof in Hoonesbos (beiden links in beeld) . Bernard Rouffaer (landgoed Het Lankheet) en Wim Kemink (rechts, buurtbewoner) vertellen hen over de geschiedenis van de plek. © Frans Nikkels

EIBERGEN/HAAKSBERGEN - Dominic en Joanne Herschel uit Sydney, Australië, kijken deze week rond op plaatsen waar Dominics vader Izak Herschel ooit kwam, en die verbonden zijn aan de oorlogsgeschiedenis van de familie Herschel.

Redactie 11-10-17, 12:29 Laatste update: 11-10-17, 17:19

Het grootste deel van de Eibergse familie Herschel (deels met 'roots' in Genemuiden) is in de oorlogsjaren door de Holocaust om het leven gekomen. Zeven directe familieleden bevonden zich in het 'hol' in het Hoonesbos, waar de Duitse SD eind maart 1943 een inval deed en 22 Joodse onderduikers oppakte en afvoerde. Izak Herschel overleefde de oorlog, verstopt bij pastoor Bernard Kaeter in Eibergen.

Bernard Rouffaer van Het Lankheet laat samen met buurtbewoner Wim Kemink de Herschels de plaats zien waar in het Hoonesbos de ondergrondse schuilplaats was ingericht. Een rode beuk is nu de enige herinnering op de plek zelf. Uit het bos zijn 2 zwerfkeien naar het oorlogsmonument aan de Twenteroute in Eibergen gebracht, om daar te kunnen stilstaan bij het lot van de Joden.

Videoproject

Videograaf Jahra Esser filmt de ontmoeting in het bos, en ook het bezoek dat de Herschels brengen aan de RK pastorie in Eibergen en aan de voormalige slagerij van Herschel aan de Grotestraat. Zij documenteert verhalen waarvoor Stichting Ik vraag me af in het kader van de lokale geschiedschrijving aandacht vraagt.

Verraad

Na de oorlog is Eibergenaar Evert Heijink veroordeeld voor het verraad van de groep onderduikers. NSB-burgemeester Theo Lamers van Lichtenvoorde bracht hem in contact met de SD, die jacht maakte op ondergedoken Joden. Heijink had geklust bij de inrichting van de schuilplaats. Hij had eerder een Joodse onderduiker in huis gehad en werd daarom vertrouwd.

Het is mogelijk dat ook anderen betrokken zijn geweest bij het verraad. Heijink schaamde zich in zoverre voor wat hij deed, dat hij niet door de onderduikers gezien wilde worden toen hij de Duitsers en Nederlandse politieagenten het bos in leidde. Hij was vanaf de Needseweg met de

SD'ers meegereden richting Hoonesbos/Assinkbos, maar zou de groep niet op de dichtst bij de schuilplaats gelegen entree het bos in hebben geleid. Volgens zijn verklaring na de oorlog stapte hij na 25 meter uit en liep terug naar Eibergen, om daar de volgende ochtend te horen dat de onderduikers gevonden en opgepakt waren.

22 onderduikers

De ondergrondse schuilplaats herbergde op het moment dat de Duitsers en hun helpers het bos uitkamd, veel meer onderduikers dan waarvoor de ruimte was ingericht: 22. Het hoofdvertrek was maar circa 4 bij 4 meter groot, plus nog een soort van halletje ervoor. Wanden en plafond waren van hout; de schuilplaats was afgedekt met zand, dennennaalden en planten zoals rondom groeiden.

Door het gerucht te verspreiden dat op de bewuste zaterdag in maart 1943 invallen zouden worden gedaan bij woningen op zoek naar onderduikers, zorgden de autoriteiten ervoor dat Joden hun toevlucht zochten in de schuilplaats in het bos.

De lijst met slachtoffers van het verraad:

Mietje Herschel-Maas, Abraham Maas, Nathan Herschel, Reintje Herschel-Anholt, Betsy Herschel, **Elly Herschel**, Eva Heilbron-Herschel, Leo Heilbron, Izaak de Vries en Rita de Vries - volgens het proces-verbaal van de naoorlogse rechtszaak waren Izaak en Rita de Vries niet in de schuilplaats aanwezig op het moment van het oprollen ervan; Jetty Heijmans, Leeman van Essen, Heiman Mogendorff, Debora Mogendorff-Gans, Henry Mogendorff, Leonardus Menco, Salomon Menco, Mimi de Leeuw, Debohra Jul-Hedeman, Meijer de Lieme, Naatje de Lieme-van Bergen, Jozeph de Lieme.

Facebookpagina Stichting Ik vraag me af: <https://www.facebook.com/stichtingikvraagmeaf/>

Videograaf Jahra Esser: <https://www.facebook.com/Jahran/>

De ondergrondse schuilplaats, nadat na het oprollen ervan in het Hoonesbos de afdekking was verwijderd. © Stichting Ik vraag me af

Politieman poseert voor lokale fotograaf in de opening van het luik van de schuilplaats, na de actie waarbij de onderduikers werden gevonden en afgevoerd. © Stichting ik vraag me af